

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест:

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 2

Рівне, 2020

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Немеш Олена Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, професор, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олексій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ: збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти. Випуск 2. Рівне: РДГУ, 2020. 140 с.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №11 від 26 листопада 2020 р.)*

зовнішні умови професійного самовизначення такі як престиж професії, її затребуваність, а також наявність чи відсутність можливості вступу до обраного закладу.

Список використаної літератури

1. Ребер А. Большой толковый психологический словарь. Москва : Вече, АСТ, 2000. Т. 1. 560 с.
2. Левитов Н. Д. О психологических состояниях человека. Москва : Просвещение, 1964. 344 с.
3. Мельник М. Готовність до професійного самовизначення на етапі ранньої юності як психолого-педагогічна проблема. *Навчання і виховання обдарованої дитини : теорія та практика*. 2013. Вип. 1. С. 75–80.
4. Психологический словарь / авт.-сост.: В. Н. Коропулина, М. Н. Смирнова, И. О. Гордеева, Л. М. Балабанова. Ростов-на-Дону : Феникс, 2003. 640 с.
5. Резапкина Г. В. Скорая помощь в выборе профессии. Практическое руководство для педагогов и школьных психологов. Москва : Генезис, 2010. 48 с.

УДК 159.9 : 316.46 – 057.874

ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Командік О., здобувач ОС «магістр», спеціальності 053 «Психологія»,
VI курс РДГУ

Керівник: канд. психол. наук, доцент Кулакова Л.М.

Актуальність проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільству потрібні лідери. Потрібні не лише тому, що якість самих керівників стала нижчою, але і тому, що проблеми, які стоять перед країною, стали, як ніколи, гострими. І як людина не може жити і діяти без розуму, так і суспільство не може обходитися без лідерів, його мозкових центрів.

Нестача лідерів, мабуть, ще не найгостріша проблема. Ми все частіше стикаємося з прикладами деструктивного лідерства, коли лідер, який переслідує корисливі, антигромадські або навіть злочинні цілі, веде за собою інших людей, завдаючи відчутної шкоди як їм, так і всьому суспільству в цілому.

Мета повідомлення. Охарактеризувати основні детермінанти розвитку лідерських якостей у дітей молодшого шкільного віку.

Зміни, які відбулися в житті тягнуть за собою зміни і в дітях. Сучасна дитина більше вміє та знає, чим діти, народжені 20 років тому. Спостерігаються зміни їх ставлення до однолітків, дорослих, навколишнього світу в цілому. Поява комп'ютера в житті сучасної дитини сприяє зниженню уваги до спілкування з однолітками. Межі їх світу часто зводяться до монітора комп'ютера і телевізора. Для даної категорії дітей не зовсім характерний прояв лідерських якостей, для них лідерська позиція полягає в наявності у будинку персонального комп'ютера та іншої техніки [3, с. 27].

Формування лідерської цілеспрямованості, соціальної активності важливо починати з початком навчання в початкових класах. У цьому віковому періоді починає формуватися майбутня особистість дитини, її різноманітне ставлення до самої себе, оточуючих людей, до різних видів діяльності, розвиваються такі риси особистості, як ініціативність, дисциплінованість, цілеспрямованість, формуються життєві ціннісні орієнтації і відносини, що визначають поведінку в різних умовах життєдіяльності та викликають інтерес у вчених до даної вікової категорії. На підставі цього в даний час в психолого-педагогічній практиці необхідно брати за основу в освіті особистісно-орієнтований підхід, згідно з яким дитина є суб'єктом педагогічного процесу, і максимум уваги приділяється організації необхідних умов для емоційного, інтелектуального і соціального розвитку його особистості. Високий рівень інтелектуального, соціального та психологічного розвитку дає можливість дитині зайняти лідируючі положення в сьогоденні і в майбутньому оточенні, а також надає сприятливий вплив на більш повну реалізацію здібностей в різних видах діяльності.

На думку вчених, розглядаючи лідерські якості в онтогенезі людини, можна стверджувати, що вони закладаються і розвиваються в віці 7-11 років. Аналізуючи особливості дітей, що навчаються в початкових класах, можна констатувати, що молодший шкільний вік – вік рівномірного і спокійного фізичного розвитку, високої працездатності, основною діяльністю є навчання. У віці 6 років можна виявити дітей, які можуть придумати і організувати ігрову діяльність, здійснювати керівництво розподілом ролей, давати підказки іншим дітям дії, необхідні в грі. Саме так проявляються якості лідерів. У більшості випадків ці діти виконують головну роль, але можуть і поступитися своєю роллю іншій дитині. У період навчання в початкових класах лідерські якості тільки формуються. Дитина, що користується невеликою популярністю, яка відрізняється вмінням домовитися з однолітками, може стати лідером. Лідерська позиція на даному віковому етапі не дає гарантію цієї здатності в майбутньому. При цьому, лідерство, виявлене у віці шести років, має передумови до того, щоб ця здатність розвивалася і в середній школі.

Наскільки дитина добре навчиться жити в дитячому колективі, знаходити спільну мову з оточуючими настільки і добре розвинуться її позитивні лідерські якості. Е.А. Аркін наполягав на тому, що саме проблема дитячого лідерства повинна бути однією з найважливіших при вивченні дитячого колективу. Адже часто авторитет однолітків перевищує авторитет батьків або педагогів [2, с. 6].

Проблема раннього виявлення та розвитку позитивних лідерських якостей у молодших школярів на даний момент активно вивчається педагогами та психологами. Інтерес саме до молодшого шкільного віку, пояснюється тим, що в цей період дитина стає особистістю, відбувається подальше розширення діапазону спільних з іншими людьми дій, розвиваються такі риси особистості, як позитивна спрямованість, організованість, цілеспрямованість, підприємливість і т.д. За даними фізіологів до семи років життя, у дитини особливо важливі відділи головного мозку до кінця не сформувалися, це проявляється в особливих властивих рисах характеру молодшого школяра [1, с. 98].

Висновки. Отже, вчителю необхідно шукати до кожного з учнів індивідуальний підхід. Кожен з учнів має свій потенціал і якості, які необхідно правильно розвивати, а не знищувати, формуючи у всіх дітей однаковий світогляд. Лідерські якості – це вагома частина особистості дитини. Вчитель повинен сприяти тому, щоб кожен з дітей в класі мав можливість спробувати себе в ролі лідера, для того щоб педагог міг визначити, хто з дітей – природжений лідер, а кому краще слідувати за сильною особистістю, ніж вести за собою весь клас.

Правильно організована робота в навчальній і позашкільній діяльності сприяє поступовому розвитку лідерських якостей у школярів. Діти початкової школи повинні вірити в свої сили та свій успіх, і саме тоді вони зможуть досягти поставлених перед собою цілей. За правильного підходу до дитини позитивні лідерські якості будуть постійно розвиватися.

Список використаної літератури

1. Абрамова Г.С. Введение в практическую психологию. Москва : Изд. центр Академия, 2005. 672 с.
2. Аркин Е. А. Об изучении детского коллектива. Москва : Новая Москва, 1927. 467 с.
3. Белкина В. Н. Психология раннего и дошкольного детства : учеб. пособ. Москва : Академический проект, 2005. 256 с.
4. Киричук О. В., Роменець В. А. Основи психології. Київ : Либідь, 2006. 630 с.
5. Павелків Р. В. Вікова психологія : підручник. Київ : Кондор, 2011. 469 с.

З М І С Т

Алексюк М. Молодіжний сленг – соціально-психологічна проблема чи спосіб самовираження сучасної молоді.....	3
Апостол М. Ставлення людини до процесу старіння.....	5
Бабич Л. Вікові особливості морального розвитку особистості у молодшому шкільному віці	7
Будько Н. Представлення родителів о вихованні дошкільників.....	9
Бурдина О. Проявление прокрастинации у студенческой молодежи.....	11
Вейна К. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема.....	13
Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією.....	14
Ганусевич В. Проблемы влияния электронных сми на личность человека.....	16
Гордійчук Т. Соціальні мережі як детермінанта особистісного розвитку підлітків.....	17
Гордійчук І. Профілактика відхилень у поведінці молодших школярів у позаурочний час...	19
Грабовська С. До проблеми виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку.....	20
Гребеневич О. Формування в першокласників навичок читання й письма в умовах компетентнісної освіти.....	22
Гребіневич М. Роль ціннісних орієнтацій у формуванні професійного самовизначення у старших школярів.....	24
Гузей А. Вплив маніпулятивних дій на міжособистісне спілкування.....	26
Гузей А. Психологічний булінг в шкільному колективі: критерії та напрями прояву та напрями профілактики.....	28
Даниленко С. Генезис и трансформация змеиноного образа в белорусско-литовской мифологии.....	30
Демчук Д. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників як теоретична проблема.....	32
Дем'янюк В. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності психолога.....	33
Дмитришина А. Особливість впливу стосунків з батьками на формування самооцінки дитини молодшого шкільного віку.....	35
Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями.....	37
Заговора Л. Мотивація як один з основних факторів у вивченні іноземної мови.....	38
Заговора Л. Вплив мотивації на ставлення підлітків до вивчення іноземної мови.....	40
Єфімова М. Розробка системи психологічних заходів щодо профілактики агресивної поведінки підлітків.....	41
Іслямова А. Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	44
Кардаш Є. Особливості практичної роботи, спрямованої на розвиток мовленнєвої здатності дитини з РСА.....	45
Касянчук М. Вплив булінгу на формування Я-концепції підлітків.....	47
Качуровська Д. Рівні особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів.....	49
Киричик Е. Проявление эмоций у девочек и мальчиков подросткового возраста.....	52
Климчук І. Причини емоційного вигорання під час пандемії у студентів.....	55
Кобець Д. Теоретичний аналіз проблеми мотивації молодших школярів.....	56
Ковальчук І. Теоретичні основи розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.....	57
Ковальчук М. Казка та її роль у вихованні дитини.....	58
Козенюк М. Готовність до вибору професії як специфічне психологічне утворення особистості старшокласника.....	61
Командік О. Психологічні детермінанти розвитку лідерських якостей у молодших школярів.....	63
Конончук А. Особливості девіантної поведінки підлітків.....	65

Конончук К. Реалізація педагогічних умов формування навичок навчальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО.....	66
Копель Ю. Діагносіка інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.....	69
Корольова О. До проблеми впровадження проектної технології в роботу закладу дошкільної освіти.....	70
Костінська М. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студенської молоді.....	71
Кравчук У. Психолого-педагогічні основи розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	74
Крушельницька Н. Особливості взаємодії малокомплектного ЗДО з сім'єю в умовах протиепідемічного карантину.....	76
Лабатій М. Використання дидактичних ігор і вправ з елементами розв'язання винахідницьких задач у процесі образотворчої діяльності дошкільників.....	78
Левчук М. Вплив структури сімейних відносин на взаємини старших дошкільників з ровесниками.....	81
Мельник Н. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор.....	82
Мельник Ю. Дидактичні комп'ютерні ігри як засіб розвитку старших дошкільників: використання в практиці закладу дошкільної освіти.....	84
Мельничук Ю. Гендерне виховання як завдання дошкільної освіти.....	87
Менік Н. Дослідження питання виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку.....	89
Микитюк В. теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення старшокласників..	90
Миронець Л. Виховання гуманних почуттів у дітей.....	92
Михайлова Т. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях.....	95
Михалюк М. Конвергенція сімейної та професійної мотивації у працюючої жінки.....	97
Мовчко О. Вплив пандемічної реальності на виникнення депресії в юнацькому віці.....	101
Одейчук І. Дослідження соціально-психологічних закономірностей формування стресостійкості у студентської молоді.....	103
Осадча І. Стиль батьківського виховання як детермінанта виникнення страхів у дошкільників з особливими освітніми потребами.....	104
Павлова Р. Вплив інтернету на психіку підлітка.....	107
Паршина Я. Побудова міжособистісних взаємин як завдання розвитку у період дорослості.....	108
Рабович І. Прояви девіантної поведінки у підлітковому віці та їх корекція.....	110
Романович І. Технології попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів.....	112
Серко в. Виховні можливості народних прислів'їв як засобів формування моральних норм поведінки дитини.....	114
Синяк О. Художні тексти в пізнавальному розвитку дошкільника.....	117
Сосонюк О. Психологічний аналіз фрустрації та її особливостей.....	119
Тищук К. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.....	121
Урус К. Роль пізнавальної активності у становленні особистості молодшого школяра.....	123
Федорук І. Психологічні детермінанти формування самооцінки у підлітковому віці.....	125
Хомич М. Використання інтерактивних методів на уроках з технологічної освітньої галузі у початкових класах.....	127
Черуха А. Психологічні складові захисту від маніпуляцій.....	129
Шальнова О. Психологічний аналіз ставлення до цивільного шлюбу на етапі ранньої зрілості.....	130
Шепельчук і. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності.....	135